

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająk**

Warszawa, dnia 23 kwietnia 2010 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

KSR-4100-03-01/2010
P/09/115

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem” lub „MRiRW”, kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2009 r. w częściach: 32 - Rolnictwo, 33 - Rozwój wsi, 35 - Rynki rolne i 62 - Rybołówstwo.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

- 1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi budżetu państwa w 2009 r. w częściach: 32 - Rolnictwo, 33 - Rozwój wsi, 35 - Rynki rolne, a w części 62 - Rybołówstwo - pozytywnie z zastrzeżeniami.**

Plan i realizacja dochodów

Plan dochodów budżetowych na 2009 r. w częściach budżetowych: 32, 33, 35 i 62 został ustalony zgodnie z *ustawą budżetową na rok 2009* z dnia 9 stycznia 2009 r.¹, zmienioną ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. *o zmianie ustawy budżetowej na rok 2009*², w łącznej wysokości 1.297.892 tys. zł i został wykonany w kwocie 1.648.925,3 tys. zł (tj. w 127% dochodów planowanych).

Plan dochodów budżetowych na 2009 r. w części 32 - Rolnictwo został ustalony w kwocie 22.916 tys. zł.

¹ Dz. U. Nr 10, poz. 58.

² Dz. U. Nr 128, poz. 1057.

Zrealizowane dochody w części 32 - Rolnictwo wyniosły 23.058,2 tys. zł i były wyższe o 0,6% od planu, ale niższe o 97,6% od wykonania w 2008 r.

Uzyskanie ponadplanowych dochodów w części 32 - Rolnictwo spowodowane było głównie wyższymi wpływami za wydanie zezwoleń na sprowadzenie i rejestrację środków ochrony roślin, większymi odsetkami bankowymi oraz zwrotem dotacji dotyczącej projektu Phare PL 2002/000-605.04.01. Niższe wykonanie dochodów w tej części w porównaniu do 2008 r. wynikało z braku wpływu środków z gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. W 2009 r. dochody z tego tytułu zostały zaplanowane w części 33 - Rozwój wsi.

Na koniec 2009 r. stan należności pozostałych do zapłaty w części 32 - Rolnictwo wyniósł 2.909,7 tys. zł i w porównaniu do stanu należności na koniec 2008 r. był niższy o 205,1 tys. zł, tj. o 6,6%.

Na koniec 2009 r. zaległości w części 32 - Rolnictwo wyniosły 2.579,2 tys. zł i w porównaniu do 2008 r. były niższe o 210,3 tys. zł, tj. o 7,5%. Główną pozycję stanowiła należność dla budżetu państwa w kwocie 1.969,8 tys. zł, związana z wyrokiem Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 1 czerwca 2006 r.³. W dniu 11 sierpnia 2009 r. Ministerstwo wystąpiło do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Pragi-Południe o wyegzekwowanie tej należności.

Zmniejszenie zaległości w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. wynikało głównie z odzyskania 202,4 tys. zł za usługi zootechniczne (wykonywane do czerwca 2006 r.) przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt (KCHZ) - były zakład budżetowy. Pozostałe zaległości KCHZ na dzień 31 grudnia 2009 r. wynosiły 258,5 tys. zł i są dochodzone na drodze postępowania sądowego.

Plan dochodów budżetowych na 2009 r. w części 33 - Rozwój wsi został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w kwocie 672.010 tys. zł.

Zrealizowane dochody w części 33 - Rozwój wsi wyniosły 838.056,9 tys. zł i były wyższe o 24,7% od planu. W 2008 r. dochody w tej części wynosiły 9.256,5 tys. zł.

Uzyskanie ponadplanowych dochodów w części 33 - Rozwój wsi spowodowane było głównie wyższą o 152.438,9 tys. zł, tj. o 22,7% od zaplanowanej kwotą przekazaną przez Agencję Nieruchomości Rolnych z gospodarowania mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Na koniec 2009 r. należności pozostałe do zapłaty, które w całości były zaległościami, w części 33 - Rozwój wsi wyniosły 7,2 tys. zł i były takie same jak na koniec 2008 r.

Plan dochodów budżetowych na 2009 r. w części 35 - Rynki rolne został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w kwocie 602.684 tys. zł.

---

³ W sprawie wyłudzenia w latach 2000-2003 dotacji do nawozów wapniowo-magnezowych w kwocie 1.973 tys. zł.

Zrealizowane dochody w części 35 - Rynki rolne wyniosły 785.150,9 tys. zł i były wyższe o 30,3% od planu ale niższe o 41,5% od wykonania w 2008 r.

Uzyskanie ponadplanowych dochodów w części 35 - Rynki rolne spowodowane było przede wszystkim wyższymi niż przewidywano opłatami za badania laboratoryjne i za egzaminy na rzeczoznawców oraz wyższymi wpływami z tytułu składki restrukturyzacyjnej przemysłu cukrowniczego.

Na koniec 2009 r. stan należności pozostałych do zapłaty w części 35 - Rynki rolne wyniósł 53,5 tys. zł i w stosunku do stanu należności na koniec 2008 r. był wyższy o 0,9 tys. zł, tj. o 1,7%.

Zaległości w części 35 - Rynki rolne na koniec 2009 r. wyniosły 37,9 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były wyższe o 8,9 tys. zł, tj. o 30,7%. Było to wynikiem zwiększenia kwoty niezapłaconych kar administracyjnych, nałożonych przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Plan dochodów budżetowych na 2009 r. w części 62 - Rybołówstwo został ustalony zgodnie z ustawą budżetową w kwocie 282 tys. zł.

Zrealizowane dochody w części 62 - Rybołówstwo wyniosły 2.659,3 tys. zł i były ponad 8-krotnie wyższe od dochodów zaplanowanych i ponad 5-krotnie wyższe od dochodów wykonanych w 2008 r.

Było to wynikiem uzyskania nieplanowanych dochodów:

- 1.487,1 tys. zł, w rozdziale 05011 - Program Operacyjny *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*, z tytułu zwrotu dotacji pobranych w nadmiernej wysokości wraz z odsetkami przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- 547,6 tys. zł, w rozdziale 75001 - Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, z tytułu kar umownych od wykonawców, którzy nie wywiązali się z warunków umowy.

Na koniec 2009 r. stan należności pozostałych do zapłaty w części 62 - Rybołówstwo wyniósł 27,1 tys. zł i w stosunku do stanu należności na koniec 2008 r. był wyższy o 11,5 tys. zł.

Zaległości w części 62 - Rybołówstwo na koniec 2009 r. wyniosły 27,1 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były wyższe o 17,1 tys. zł. Było to wynikiem zwiększenia kwoty niezapłaconych kar administracyjnych, nałożonych przez inspektoraty rybołówstwa morskiego.

Plan i realizacja wydatków

Plan wydatków budżetowych na 2009 r. w częściach: 32, 33, 35 i 62, ustalony ustawą budżetową, wyniósł 11.489.681 tys. zł. W trakcie 2009 r. plan wydatków budżetowych został zwiększony decyzjami Ministra Finansów o 5.323.373,8 tys. zł (o 46,3%) do 16.813.054,8 tys. zł.

Zrealizowane wydatki budżetowe ogółem w 2009 r. wyniosły 16.780.539,1 tys. zł, tj. 99,8% planowanych wydatków. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonał w 2009 r. blokady wydatków na kwotę 17.890 tys. zł. Wydatki, które nie wygasły z upływem 2008 r., zrealizowano w wysokości 1.417.107,5 tys. zł⁴.

Zrealizowane w 2009 r. wydatki budżetowe w części 32 - Rolnictwo wyniosły 721.601,6 tys. zł i były niższe o 22.853,2 tys. zł (o 3,1%) od planu po zmianach ale wyższe o 2,3% od wykonania 2008 r.

Przyczyną niepełnej realizacji wydatków w tej części budżetowej było głównie niewykonanie wydatków:

- w rozdziale 01022 - Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego, z powodu uszkodzeń próbek i braku możliwości ich zbadania oraz zmniejszenia kosztów w wyniku zastosowania tańszych metod badań laboratoryjnych,
- w rozdziale 01026 - Dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, wynikające z mniejszego niż zakładano zainteresowania rolników zawarciem umów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Zobowiązania w części 32 - Rolnictwo na koniec 2009 r. wyniosły 20.238,8 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były niższe o 67.223,4 tys. zł, tj. o 76,9%.

Zobowiązania wymagalne w części 32 - Rolnictwo na koniec 2009 r. wyniosły 62,7 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były niższe o 67.806,3 tys. zł, tj. o 99,9%.

Zobowiązania wymagalne były wynikiem niewypłaconych wynagrodzeń nauczycielom w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Nowym Targu w wysokości 45,2 tys. zł oraz niewypłaconego dodatkowego wynagrodzenia rocznego w kwocie 17,5 tys. zł pracownikom zlikwidowanego gospodarstwa pomocniczego przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Karolewie.

Przeciętne zatrudnienie w części 32 - Rolnictwo, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 3.633 etaty i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 605 etatów (o 14,3%). W porównaniu do 2008 r. było wyższe o 405 etatów, tj. o 12,5%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 pełnozatrudnionego wyniosło 3.980 zł i było wyższe o 11,1% w porównaniu do 2008 r. Zwiększenie zatrudnienia wynikało m.in. z przejęcia i finansowania przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2009 r. 7 szkół rolniczych oraz zwiększenia zatrudnienia w Głównym Inspektoracie Weterynarii oraz granicznych inspektoratach weterynarii.

---

⁴ W ramach planu wydatków niewygasających w 2008 r., ustalonego - na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2008 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2008 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. Nr 224, poz. 1478) - na kwotę 1.418.459,5 tys. zł, z czego zrealizowano 1.417.754,5 tys. zł, tj. 99,9%, a kwotę 647 tys. zł zwrócono do Ministerstwa Finansów.

W 2009 r. wydatki budżetowe w części 33 - Rozwój wsi wyniosły 13.578.287,1 tys. zł i zostały wykonane prawie w kwocie planowanej (13.581.324,5 tys. zł). Natomiast były niższe o 11,9% od wykonania 2008 r.

Zobowiązania w części 33 - Rozwój wsi na koniec 2009 r. wyniosły 736 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były niższe o 125,5 tys. zł, tj. o 14,6%.

Zobowiązania wymagalne w części 33 - Rozwój wsi na koniec 2009 r. nie wystąpiły.

Przeciętne zatrudnienie w części 33 - Rozwój wsi, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 107 etatów i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 74 etaty (o 40,7%), a w porównaniu do 2008 r. było niższe o jeden etat, tj. o 0,6%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 pełnozatrudnionego wyniosło 7.055 zł i było wyższe o 0,1% w porównaniu do 2008 r.

Zrealizowane w 2009 r. wydatki budżetowe w części 35 - Rynki rolne wyniosły 2.284.282,1 tys. zł i były niższe o 0,1% od planu po zmianach (2.287.569,1 tys. zł), ale wyższe o 86,7% od wykonania w 2008 r. Wynikało to głównie z poniesionych wydatków na częściową spłatę pożyczki w wysokości 1.606.639,6 tys. zł zaciągniętej przez Agencję Rynku Rolnego na realizację zadań Wspólnej Polityki Rolnej.

Zobowiązania w części 35 - Rynki rolne na koniec 2009 r. wyniosły 1.222,4 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były niższe o 71.858,5 tys. zł, tj. o 98,3%⁵.

Zobowiązania wymagalne w części 35 - Rynki rolne na koniec 2009 r. nie wystąpiły.

Przeciętne zatrudnienie w części 35 - Rynki rolne, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 241 etatów i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 59 etatów (o 19,6%), a w porównaniu do 2008 r. było wyższe o 3 etaty, tj. o 1,1%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 pełnozatrudnionego wyniosło 5.039 zł i było wyższe o 10,7% w porównaniu do 2008 r.

Zrealizowane w 2009 r. wydatki budżetowe w części 62 - Rybołówstwo wyniosły 196.368,3 tys. zł i były niższe o 1,7% od planu po zmianach (199.706,4 tys. zł), ale wyższe o 109,8% od wykonania 2008 r. Było to wynikiem istotnego zwiększenia wydatków na realizację Programu Operacyjnego *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*.

Zobowiązania w części 62 - Rybołówstwo na koniec 2009 r. wyniosły 1.212,1 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2008 r. były niższe o 3.823,2 tys. zł, tj. o 75,9%⁶.

Zobowiązania wymagalne w części 62 - Rybołówstwo na koniec 2009 r. nie wystąpiły.

Przeciętne zatrudnienie w części 62 - Rybołówstwo, w przeliczeniu na pełne etaty, wyniosło 195 etatów i było niższe w stosunku do planu po zmianach o 100 etatów (o 34%),

⁵ Zobowiązania wymagalne w 2008 r. w części 35 - Rynki rolne w wysokości 71.973,1 tys. zł wynikały z nieprzekazania przez Ministra Finansów zaplanowanych środków budżetowych.

⁶ Zobowiązania w 2009 r. uległy zmniejszeniu w wyniku uregulowania zobowiązań 2008 r. dotyczących wydatków majątkowych na budowę statku w OIRM w Gdyni.

a w porównaniu do 2008 r. było wyższe o 46 etatów, tj. o 30,7%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na 1 pełnozatrudnionego wyniosło 5.676 zł i było wyższe o 18,4% w porównaniu do 2008 r.

Realizacja programów finansowanych ze środków zagranicznych i współfinansowanych ze środków stanowiących krajowy wkład publiczny⁷

Łączne wydatki na realizację tych programów wyniosły 14.090.386,7 tys. zł⁸, tj. 84% wydatków budżetowych w 2009 r. w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wykonanie tych wydatków wyniosło 99,9% planu po zmianach.

Wydatki na finansowanie i współfinansowanie programów⁹ w 2009 r. wyniosły 14.070.690,1 tys. zł. W ramach budżetu MRiRW w 2009 r. realizowane były ponadto¹⁰ 2 projekty Transition Facility, w ramach Programu ERA-ARD - projekt *Bioenergia - szanse czy zagrożenia dla państw ubogich* oraz projekty realizowane przez szkoły rolnicze i Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w ramach podprogramów Programu *Uczenie się przez całe życie*. Wydatki z tego tytułu wyniosły łącznie 992,7 tys. zł. Zrealizowano również wydatki na kwotę 874,6 tys. zł, w związku z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 lutego 2009 r. wykluczającą z finansowania środkami z budżetu UE część płatności dokonanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w latach 2003-2006, w ramach działania Programu SAPARD¹¹ *Inwestycje w gospodarstwach rolnych*¹². Z budżetu MRiRW sfinansowano notę debetową na kwotę 3.877,1 tys. zł¹³, wystawioną w dniu 6 stycznia 2009 r. przez Komisję Europejską, z tytułu opóźnień i niewykonania zadań przewidzianych dla projektu Phare PL 0104.01 *Organizacja rynku rybołówstwa*. Było to spowodowane brakiem wyspecjalizowanej kadry i niepełnym nadzorem nad koordynatorami projektu w pierwszej fazie inwestycji. Ponadto do budżetu UE wpłacona została kwota 13.952,2 tys. zł z tytułu skutków finansowych nadwyżki zapasów produktów rolnych¹⁴.

Poza wydatkami budżetowymi, w 2009 r. dokonane zostały kompensaty zobowiązań Polski z wydatkami poniesionymi na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, zadeklarowanymi do Komisji Europejskiej w celu refundacji. Skompensowane zostały zobowiązania w wysokości 244.616,1 tys. euro z tytułu składki restrukturyzacyjnej przemysłu cukrowniczego oraz 47.152,8 tys. zł, w związku z decyzją Komisji K(2009)7044 z dnia 24 września 2009 r., wykluczającą z finansowania wspólnotowego niektóre wydatki poniesione przez Polskę w ramach Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji

⁷ Sektorowego Programu Operacyjnego *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006*, Sektorowego Programu Operacyjnego *Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006*, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, Programu Operacyjnego *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*, mechanizmów finansowania WPR, programów przejściowych (Transition Facility).

⁸ Uwzględniono środki przekazane przez Polskę na podstawie decyzji i not debetowych KE.

⁹ Wydatki dokonywane w paragrafach klasyfikacji budżetowej z ostatnią cyfrą oznaczoną symbolem 8 i 9.

¹⁰ Wydatki dokonywane w paragrafach klasyfikacji budżetowej z ostatnią cyfrą oznaczoną symbolem 2.

¹¹ Specjalny Program Akcesyjny na Rzecz Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich.

¹² Komisja uznała niekwalifikowalność niektórych płatności dokonanych w ramach działania *Inwestycje w gospodarstwach rolnych*, ponieważ nie przestrzegano wymaganego kryterium dopuszczalnego limitu wiekowego beneficjentów tego działania.

¹³ Po przeliczeniu kwoty 797,1 tys. euro na złote.

¹⁴ W cz. 35, dz. 010, rozdz. 01095, § 8550.

i Gwarancji Rolnej (EFOGR)¹⁵, z powodu nieprzeprowadzenia do końca 2005 r. kontroli krzyżowych z bazą danych zwierząt, niskiej jakości sprawozdań z kontroli, niepoddania kontroli wszystkich zobowiązań rolno - środowiskowych oraz braku sankcji.

Wykonanie zadań związanych z realizacją programów perspektywy finansowej 2007-2013

W zakresie *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013* (PROW 2007-2013) limit wydatków unijnych i współfinansowania krajowego określony na 2009 r. w załączniku nr 17 do ustawy budżetowej wykonany został w łącznej wysokości 6.539.319,2 tys. zł, tj. w 77,6%. Niepełne wykonanie zaplanowanych wydatków spowodowane było przesunięciem w czasie rozpatrywania wniosków składanych przez beneficjentów i dokonywania płatności, w związku z wyznaczanymi przez samorządy województw terminami naborów wniosków, dużą liczbą wniosków do rozpatrzenia oraz składaniem przez beneficjentów wniosków niepoprawnych i niekompletnych. W 2009 r. na współfinansowanie PROW 2007-2013, z budżetu państwa w części 33 - Rozwój wsi wydatkowano 965.982,8 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach.

Do końca 2009 r. (od początku realizacji PROW 2007-2013) zrealizowano wydatki w kwocie 2.888.751,4 tys. euro, tj. 16,6% środków zaplanowanych na okres 2007-2013 (17.405.473,0 tys. euro), w tym zobowiązania Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW 2004-2006) stanowiły kwotę 1.307.232,0 tys. euro, tj. 45,3% wydatków ogółem PROW 2007-2013. W ośmiu działaniach PROW 2007-2013 nie dokonano żadnych wydatków. Spowodowane było to uzyskaniem pełnej akredytacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na realizację większości z tych działań dopiero w IV kwartale 2009 r.¹⁶.

Ustalony na 2009 r. plan po zmianach w części 62 - Rybołówstwo dotyczący Programu Operacyjnego *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013* (PO RYBY 2007-2013)¹⁷ w kwocie 156.623,4 tys. zł został wykonany w 98,6% (154.408,6 tys. zł).

Do końca 2009 r. (od początku realizacji PO RYBY 2007-2013) wykonanie przyznanego limitu środków w wysokości 536.007,4 tys. zł¹⁸ wyniosło 36,9% (197.926,0 tys. zł)¹⁹. Jednocześnie, narastające wykorzystanie środków finansowych, ustalonych w tabeli finansowej PO RYBY 2007-2013 w łącznej wysokości 978.790,1 tys. euro, do dnia 31 grudnia 2009 r.²⁰ wyniosło 51.668,1 tys. euro, tj. 5,3%. Pełne uruchomienie PO RYBY 2007-2013 nastąpiło

¹⁵ Decyzja sprostowana w dniu 4 grudnia 2009 r. Nr K(2009) 9939 (niepublikowana).

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie przyznania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa akredytacji, jako agencji płatniczej w zakresie uruchamiania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji oraz Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 204, poz. 1506 ze zm.).

¹⁷ W tym wyprzedzające finansowanie i współfinansowanie pomocy technicznej.

¹⁸ Limit środków finansowych na 2008 r., (tzw. alokacja na 2008 r., wynikająca z tabeli finansowej Programu - 160.002,2 tys. euro, wyliczona według kursu przyjętego na etapie prac na projektem budżetu na 2009 r., tj. 3,35 zł/euro).

¹⁹ Równowartość kwoty wniosków o płatność złożonych przez beneficjentów.

²⁰ Uwzględniając wyprzedzające finansowanie i współfinansowanie nieuruchomionej jeszcze pomocy technicznej w wysokości 3.684,8 tys. euro.

w drugiej połowie 2009 r., tj. po uchwaleniu i wprowadzeniu przepisów krajowych umożliwiających jego wdrożenie²¹.

Kontrola wykazała, że w toku prac nad projektem ustawy budżetowej na 2009 r., Departament Rybołówstwa MRiRW opracował błędne dane planistyczne dotyczące alokacji środków PO RYBY 2007-2013 (zamiast kwoty w zł podano kwotę w euro). Danych tych nie zweryfikował Departament Finansów MRiRW i niezmienione przesłano do Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. W konsekwencji, wielkość środków wykazana w załączniku 16 do ustawy budżetowej na 2009 r.²² została zaniżona ponad trzykrotnie i wyniosła 909.156 tys. zł, podczas gdy prawidłowa kwota z tabeli finansowej PO RYBY 2007-2013 powinna wynosić 3.278.946,8 tys. zł²³.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do realizacji budżetu państwa w zakresie:

- wykonania zadań związanych z realizacją programów perspektywy finansowej 2004-2006 dotyczących SPO *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006* i SPO *Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006*, a także finansowania systemów wsparcia bezpośredniego,
- gromadzenia dochodów budżetowych i terminowości ich przekazywania na rachunek budżetu państwa,
- dokonywania przez MRiRW płatności składek należnych Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych i wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- zawierania umów na wykonanie zadań finansowanych z dotacji budżetowych z uwzględnieniem zabezpieczenia interesów skarbu państwa oraz terminowości dokonywania zwrotu dotacji,
- wykonywania zadań związanych z dofinansowaniem postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz rolnictwa ekologicznego, na podstawie przepisów krajowych i Unii Europejskiej.

Z ustaleń kontroli wynika, że w grudniu 2009 r. Ministerstwo nabyło w drodze zamówienia publicznego uprawnienia do niżkowych przejazdów PKP dla 871 osób²⁴ za kwotę 202,1 tys. zł, podczas gdy liczba zatrudnionych w MRiRW i uprawnionych do przejazdów niżkowych wynosiła 778 osób, tj. o 93 osoby mniej. Biuro Administracyjno-Budżetowe MRiRW, jako wnioskodawca tej usługi, nie przeprowadziło analizy kosztów przed udzieleniem zamówienia publicznego. Należność w kwocie 21,6 tys. zł, wynikająca z mniejszej liczby osób uprawnionych do korzystania ze zniżki, została przekazana przez kontrahenta w dniu 8 marca 2010 r. na rachunek dochodów budżetowych.

²¹ Ustawa z dnia 3 kwietnia 2009 r. o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Rybackiego (Dz. U. Nr 72, poz. 619 ze zm.) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi, które ukazały się w drugiej połowie 2009 r.

²² Powyższa kwota nie została zmieniona w załączniku 25 do znowelizowanej ustawy budżetowej na rok 2009 z dnia 17 lipca 2009 r.

²³ Kwota ta wynika z przemnożenia 978.790,1 tys. euro według kursu 3,35 zł/euro, przyjętego w pracach nad projektem budżetu 2009 r.

²⁴ Zgodnie z deklaracją ZUS - P DRA, według stanu na dzień 1 listopada 2009 r.

2. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, poprawność dowodów i zapisów księgowych oraz zgodność i wiarygodność ksiąg rachunkowych w Ministerstwie - dysponencie III stopnia.

Kontrola wykazała, że stosowany w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi system rachunkowości był zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

W wyniku badania poprawności sporządzania i ewidencji dokumentów księgowych, przeprowadzonego metodą monetarną (MUS)²⁵, na podstawie 69 dowodów o wartości 26.072,7 tys. zł, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W Biurze Administracyjno-Budżetowym MRiRW zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco, a zamykanie miesięcy księgowych następowało przed sporządzeniem sprawozdań.

3. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje bez zastrzeżeń sporządzone przez Ministerstwo łączne sprawozdania budżetowe: roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28 i kwartalne Rb-N i Rb-Z za 2009 r.

Kontrola wykazała, że sporządzone przez Ministerstwo sprawozdania budżetowe z wykonania planu dochodów i wydatków (Rb-27 i Rb-28) oraz stanu należności i zobowiązań (Rb-N i Rb-Z) przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów i wydatków w 2009 r., a także należności i zobowiązań na koniec 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie kompletność oraz poprawność sporządzania sprawozdawczości budżetowej przez Ministerstwo za 2009 r.

4. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zorganizowanie, przeprowadzenie i rozliczenie inwentaryzacji w 2009 r.

Ministerstwo przestrzegало ustalonych terminów i częstotliwości inwentaryzacji²⁶. Inwentaryzacja przeprowadzona w 2009 r. (w drodze weryfikacji sald) potwierdziła zgodność danych ksiąg rachunkowych z dokumentami źródłowymi.

5. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie nadzór nad podległymi Ministerstwu jednostkami organizacyjnymi.

Podległe jednostki organizacyjne zostały poinformowane o kwotach dochodów i wydatków, w tym wynagrodzeń, oraz limitach zatrudnienia osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń przyjętych w projekcie ustawy budżetowej oraz o wielkości kwot dochodów i wydatków określonych w układzie wykonawczym.

W 2009 r. Ministerstwo przeprowadziło łącznie 111 kontroli, które dotyczyły m.in.: prawidłowości wykorzystania dotacji, przestrzegania procedur kontroli finansowej i wdrażania przez ARiMR poszczególnych działań w ramach programów operacyjnych. W trakcie 38 kontroli

²⁵ MUS - (ang. Monetary Unit Sampling) - dobór próby na podstawie metody monetarnej.

²⁶ Określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.).

stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości. Z liczby tej w 30 przypadkach wydano kierownikom jednostek kontrolowanych zalecenia pokontrolne.

Biuro Audytu Wewnętrznego zrealizowało 10 zadań audytowych, z czego 6 dotyczyło zagadnień związanych z wykorzystaniem środków budżetu Unii Europejskiej. Podjęto działania w celu realizacji wniosków wynikających z ustaleń poszczególnych zadań audytowych.

6. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację wniosków pokontrolnych NIK, dotyczących wykonania budżetu państwa w 2008 r.

Dwa wnioski, sformułowane po kontroli wykonania budżetu państwa w 2008 r., zostały zrealizowane. Między innymi zostały opracowane akty prawne dla wdrożenia działań określonych w Programie Operacyjnym *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013* oraz Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Przedstawiając Panu Ministrowi powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań zapewniających:

1. Zdynalizowanie wykorzystania środków z Programu Operacyjnego *Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*.
2. Rzetelne opracowywanie danych planistycznych do ustawy budżetowej.
3. Przeprowadzanie analizy kosztów przed udzieleniem zamówienia publicznego.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.